

I kolonne over fjellet i stiv kuling

KOLONNE: Vinden har løyet såpass at brøytebilsjåfør Knut Erik Sveine kan stoppe for å gi bilistene mulighet for å skrape is av rutene.

Tekst og foto: Elias Sperstad

Etter tre døgn med kuling og rasfare
er det endelig klart for kolonnekjøring
mellom Skjåk og Stryn.

På slaget 13.00 trykker brøytebilsjåfør Knut Erik Sveine på fjernkontrollen som åpner vegbommen ved Billingen. De har ventet lenge, trailersjåførene som har stått værfaste. For hver dag de må stå stille taper noen 6.000 kroner. Utålmodige smyger de seg på plass i kolonnen. Tidligere på dagen har de to siste sprengladningene utløst et kontrollert skred i rasfarlige Grasdalen. Veteranen på Mesta sitt brøyelag, Geir Skjåk, har frest seg gjennom de enorme snømassene. I samråd med geolog Krister Kristesen og vegvesenet vurderer han det som trygt å åpne for kolonnekjøring.

Brøytebilsjåførene Knut Erik Sveine og Sigbjørn Aaboen gir sjåførene i kolonnen instruksjoner om hvordan de skal te seg. Det er viktig å holde seg tett inntil bilen foran. Brøytebilsjåførene liker ikke at det har snirklet seg en personbil bak den fremste brøytebilen. Helst ville de hatt den lenger bak. Men det er for sent å tråkle om i kolonnen. Sveine slipper de 500 hestekreftene løs i kampen mot snømassene. Han tar det med ro det første stykket for å forsikre seg om at alle henger seg på. Ankermann Sigbjørn Aaboen i brøytebilen bak rapporterer over radionsambandet at et par trailere står på stedet hvil og spinner.

- Når de har stått og ventet i tre dager hadde de hatt god tid til å legge på kjettinger, hører vi det brumme over radioen.

Så, endelig, er kolonnen i siget. Opp den første store utfordringen, Måsåbakken, strekker kolonnen seg ut. Vegen er glatt. Noen har problem med å henge på. Det går i gangfart.

- Det kan være skummelt å stoppe. Bilene kan drive ned på et øyeblikk. Det kan også være vanskelig

å komme ått, også, sier Sveine.

Han trives i ruskevær og med jobben. De bak trives nok ikke like godt. Det tetner til. Sveine navigerer etter brøytestikkene.

- Det er ikke så verst nå, sier han, i det vi passerer vindmåleren ved brøytestasjonen i Beridalen. Den viser «bare» 13 m/sek.
- Du skulle sett når den viser 25 og mer. Det er da det er godt å ha brøytestikkene.

Landskapet er hvitt. Et øyeblikk løyer det såpass at han på en rett og flat strekning stopper for å gi de bak anledning til å skrape snø og is av rutene. De to brøytebilsjåførene holder god kontakt for å forsikre seg om at alt er under kontroll. Ennå har vi det verste stykket foran oss; skjæringen før den første tunnelen. På det verste hender det at biler og busser blåser av vegen. Sjøl nå røsker vinden i den tunge brøytebilen.

Den første tunnelen gir sjåførene et pusterom før vi kommer ut og inn i den rasfarlige Grasdalen. Om enkelte har angst for de trange tunnelene, er det nok flere som har angst for å kjøre gjennom Grasdalen på det verste. Raset som ble utløst med sprengladninger høgt opp i fjellsida har lagt ått enorme snømasser. Brøytekanalene er enorme. Snøspruten står fra den kraftige fresen som er i ferd med å åpne vegen i full bredde.

Han er ikke skvetten, Geir Skjåk, der han styrer fresen gjennom snømassene. Men etter mer enn 30 års erfaring vet han når Grasdalen er trygg. Vi kommer oss trygt gjennom og inn i den andre av de tre tunnelene. Ved bommen inne i tunnelen står rekken av biler vestfra. Etter en time i kolonne over fjellet åpner Sveine bommen. Kolonnene går

hver sin retning. De i bilen vestover hilser med et smil. Litt alvorligere er de som må inn et inferno i hvitt.

På retur blir jeg med Sigbjørn Aaboen i den bakerste brøytebilen. Han var med på anleggsarbeidet da vegen ble bygt på 1970-tallet. Den tidligere sjømannen var blant annet med å bygge rasoverbygget som sikrer et stykke av vegen gjennom Grasdalen. Etter dagens krav holder de tre tunnelene på riksveg 15 Skjåk - Stryn ikke mål. De er mørke og trange. Og en utfordring, særlig for de som kjører buss og store vogntog. Det hender med jamne mellomrom at vogntog skurer tunneltaket.

- Været på sitt verste er en utfordring. Men jammen er tunnelene en utfordring også, mener Aaboen, uten at han vil blande seg inn i debatten om hva som er den beste framtidige løsningen for en tryggere fjellovergang. Noe blir gjort nå, med utskifting av platehvelv og sikring av løst fjell. Men det er bare et lite stykke på veg for en trygg fjellovergang. Ennå er ikke et eventuelt nytt trasevalg gjort.

Nå som da vegen ble bygget går diskusjonen om hva som er det beste vegvalget.

Tekst og foto: Elias Sperstad

BRØYTEBILSJÅFØRER: Sigbjørn Aaboen og Knut Erik Sveine trives når det stormer på fjellet.